

STRÖMSTADS KOMMUN
kommun@stromstad.se

2023-10-16

1 (21)

Dnr- SI 2023:5664

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Mellegården
skola F-6 i Strömstads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Mellegården skola F-6* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Mellegården skola F-6* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver organisera det pedagogiska arbetet så att alla lärare har förutsättningar att samverka. I detta ingår att försäkra sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningen behöver utformas så att inte bara lektionens innehåll tydliggörs för eleverna utan även vad de ska lära sig och vad de olika momenten/aktiviteterna syftar till. Lärarna behöver även planera sin undervisning så att den innehåller en sammanfattande avslutning.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar ett samlat arbete gällande strategier och förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att regelbundet samverka med varandra när de gör sina bedömningar och för att de ska kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **26 april 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2023:5664) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Mellegården skola F-6* leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Uppföljning och analys

Av granskningen framgår att även om rektorn följer upp vissa kunskapsresultat och vissa resultat av skolenhetens värdegrundsarbete så är analysen av dessa resultat begränsad. Rektorn analyserar delvis måluppfyllelsen eftersom hen följer upp betygsstatistik och omdömen samt analyserar resultaten i vissa ämnen. Vid terminsvisa klasskonferenser följer rektorn upp om det finns elever som inte når målen. I detta arbete, och i analysen av vilka åtgärder som behövs för att möta behovet, är lärare och specialpedagog involverade. Dock tenderar analysen att vara fokuserad på att säkerställa att alla elever ska nå målen. Därmed saknas en bredare analys av kunskaper, som fokuserar både på framgångsfaktorer och att skapa möjligheter för alla elever att nå så långt som möjligt. Dessutom är kopplingen mellan undervisnings resultat och undervisningens genomförande begränsad. Detta då rektorn varken på ett strukturerat eller regelbundet sätt följer upp undervisningens genomförande. Därtill saknas bredd i rektorns analys i ytterligare en aspekt. Eleverna deltar i undervisning vid två andra skolenheter, men rektorns uppföljning av resultaten från denna undervisning är begränsad och undervisningens genomförande följs i dagsläget inte upp. Även om rektorn har viss kännedom om hur värdegrundsuppdraget inkluderas i undervisning saknas det i dagsläget en uppföljning av detta. Rektorn beskriver att uppföljning av hur värdegrundsuppdraget inkluderas i undervisningen är något de behöver utveckla. Rektorn följer upp elevernas trygghet genom både en trivselenkät, dialoger med elever och lärare samt i elevhälsan. Utifrån denna uppföljning beslutar rektorn om insatser, som hen också ser har gett resultat.

Av granskningen framkommer att det finns ett löpande utvecklingsarbete vid skolenheten, bland annat ett utvecklingsarbete kopplat till effektiv undervisning, och ett annat kopplat till den fysiska lärmiljön. Dock har insatser en svag koppling till rektorns uppföljning och analys.

Även om Skolinspektionen inte riktar något utvecklingsområde specifikt mot rektorns arbete med uppföljning och analys av skolenhetens resultat behöver rektorn fortsätta arbeta med detta. Därför påpekar vi vikten av att både ha en bred uppföljning, det vill säga en uppföljning av hur undervisningen genomförs, kunskapsresultat, resultat av trygghet, studiero och hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Därtill är det viktigt att analysera dessa resultat och kartläggningar, i syfte att identifiera *både* utvecklingsområden och framgångsfaktorer. När utvecklingsområden identifieras behöver rektorn även leda ett arbete för att nå en förändring, ett arbete som också behöver ske systematiskt och vid behov omprövas.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att även om det finns ett visst arbete för jämställdhet så saknas det en strategisk ledning från rektorn i detta. Även om såväl kunskapsresultat som resultat från trivselenkät och anmälan om kränkande behandling finns könsuppdelade, så görs det ingen fördjupande analys av orsakerna till resultaten. Exempelvis framkommer att fler pojkar än flickor förekommer i anmälan om kränkande behandling, men de har inte identifierat förklaringar till detta. Rektorn förklarar även att de behöver arbeta mer med jämställdhet och exempelvis analysera hur de arbetar med att fördela talutrymme och de läromedel som används. Elevhälsans representanter ger exempel på hur de har identifierat behov i verksamheten relaterat till kön och att det finns planerade insatser. Exempelvis att elevhälsan ska arbeta tillsammans med lärarna kring normer i skolmiljön, dels utifrån behov i verksamheten och dels utifrån de nya formuleringarna i läroplanen 2022.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn har påbörjat ett arbete för att organisera det pedagogiska arbetet på skolenheten. Detta arbete har hittills framför allt inneburit att tydliggöra organisationen och skapa tidsmässiga förutsättningar för samverkan i kollegiet. På Mellegården skola F-6 är förutsättningarna för detta tydliga, det finns arbetslagsledare och förstelärare som leder arbetet och för en dialog med rektor om samverkan. Under föregående läsår identifierade rektor ett behov av att utöka elevhälsans resurs på skolan, vilket också gjordes. Det har lett till ökade samverkansmöjligheter mellan lärare och elevhälsans personal.

Den undervisning eleverna tar del av sker dels på Mellegården skola F-6 och dels på andra skolenheter med lärare som har en annan rektor. Vid granskningens genomförande finns dock endast sporadiska samverkansmöjligheter, som sker på lärarnas initiativ, mellan lärarna på Mellegården skola F-6 och lärarna på andra skolor som också undervisar eleverna. Därmed saknas både möjligheter till ett lärande i hela kollegiet som ger avtryck i undervisningen och samverkan om sådana arbets- och förhållningssätt som eleverna möter i undervisningen.

På Mellegården skola F-6 undervisar lärare som har legitimation, eller inväntar sin legitimation, i ämnen som de saknar behörighet. Dessa lärare får i dagsläget ingen introduktion i de ämnen det gäller. De saknar också stöttning i såväl planering av undervisning som bedömning av elevernas kunskaper. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för att kontinuerligt säkerställa att rektor organiserar tjänstefördelningen utifrån lärarnas behörighet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver organisera det pedagogiska arbetet så att alla lärare har förutsättningar att samverka. I detta ingår att försäkra sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen.

Granskningen visar att den samverkan som sker i kollegiet är begränsad. Dels eftersom all personal som undervisar elever inte är involverad, dels eftersom det inte följs upp om samverkan ger avtryck i undervisningen. Av granskningen framgår flera utmaningar, där samverkan också i dagsläget saknas. Exempelvis undervisar lärare i ämnen de saknar behörighet, eleverna undervisas av lärare på andra skolor där det inte sker samverkan kring varken undervisning eller gemensamma förhållningssätt.

Av skollagen framgår att rektorn har ansvar för att leda och samordna det pedagogiska arbetet på skolenheten. Särskilt ska rektorn verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn har enligt läroplanen dessutom ett ansvar för att lärarna kontinuerligt ges möjlighet att samverka med varandra för att kunna utveckla utbildningen. En viktig ledningsuppgift är enligt Skolverket att organisera verksamheten så att lärarsamarbete gynnas eftersom det är en viktig förutsättning för lärares professionella utveckling och lärande.¹ För skolenheter är det en framgångsfaktor att lärare kontinuerligt träffas och

¹ Samarbete bygger en bättre skola – Skolverket; <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/inspiration-och-reportage/samarbete-bygger-en-battere-skola>

diskuterar undervisningsfrågor med syfte att förbättra praktiken hos skolans alla lärare med elevernas utveckling i fokus. Forskning visar att framgångsrika skolor kännetecknas av att lärare samarbetar gällande undervisning, samarbeten som till exempel kan innebära att lärare planerar och undervisar tillsammans, samt delar med sig av material. För att det ska kunna ske är det viktigt att rektorn ger lärarna rätt förutsättningar för att kunna samverka med varandra.²

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att fortsätta arbetet med att skapa strukturer för samverkan på skolenheten. Därtill behöver hen skapa förutsättningar för samverkan mellan lärare från olika skolenheter, som undervisar eleverna från skolenheten. Lärarna behöver ges möjligheter att lära av varandra och gemensamt utveckla undervisningen. De behöver också få förutsättningar att skapa samsyn, exempelvis kring gemensamma förhållningssätt. Rektorn behöver i detta arbete leda samverkan och följa upp att den ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Strukturerad och varierande undervisning samt aktivt lärarstöd

Undervisningen är i vissa avseenden strukturerad för att skapa en tydlighet för eleverna. Det finns en variation huruvida lärarna återkommande förmedlar syftet med lektionerna eller vad eleverna förväntas lära sig. Däremot tydliggör lärarna vad eleverna förväntas att göra på de olika lektionsmomenten, i vilka arbetsformer och tidsramar för det. Det finns även variation mellan lärarna om och med vilken kvalitet

² Höög, J. & Johansson, O. (red.) (2014) Framgångsrika skolor – mer om struktur, kultur och ledarskap, Lund: Studentlitteratur. Jarl, M, Blossing, U & Andersson, K (2017) Att organisera för skolframgång: Strategier för en likvärdig skola, Stockholm Natur och Kultur.

lärarna planerar och genomför ett avslutande moment till exempel en sammanfattning eller att eleverna ges möjlighet att reflektera över lektionens innehåll.

Lärarna varierar och utformar sin undervisning så att eleverna i huvudsak kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang under lektionerna. Lektionerna innehåller en god balans mellan olika aktiviteter och arbetsformer. Exempelvis varvas helklassundervisning, enskilt arbete med moment där eleverna ska samarbeta i grupp eller par. Eleverna uttrycker att de kan få hjälp av lärarna vid behov. Under merparten av de genomförda lektionersobservationerna ägnar sig eleverna huvudsakligen åt skolarbete.

Stimulans och anpassning av undervisningen

Lärarna har generellt höga förväntningar på eleverna och arbetar medvetet för att stärka deras självförtroende. Till exempel är elevernas upplevelse att lärarna stöttar och "pushar" dem genom att berömma eller på annat sätt visa att de tror att eleverna klarar uppgifterna. Bilden av att lärarna generellt sett har ett bemötande som stärker elevernas självförtroende bekräftas under Skolinspektionens observationer då det i flera situationer förekom att lärarna uppmuntrade eleverna att anstränga sig och berömde dem för deras arbetsinsatser.

Det finns en variation kring om eleverna får utmaningar utifrån sina förutsättningar. Lärarna och elevhälsa samverkar med att genomföra anpassningar på såväl gruppnivå som för att tillgodose enskilda elevers behov med fokus på de elever som riskerar att inte nå godtagbara kunskaper eller betyget E. Till exempel genomförs screeningar varje termin i syfte att anpassa undervisningen och dessa insatser utvärderas. Det framgår också exempel på hur lärarna anpassar sin undervisning utifrån elevernas intressen. Däremot får de elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling inte alltid utmaningar i undervisningen. Eleverna får visserligen svårare uppgifter när de är klara med ordinarie uppgift men de får sällan göra val i undervisningen där de ordinarie uppgifterna har en varierande svårighetsgrad.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Eleverna har ett begränsat inflytande i undervisningen och specifikt kring delaktighet i planering och utvärdering. Det framkommer visserligen goda exempel på hur eleverna ges inflytande över undervisningen men det beror snarare på den enskilda läraren än att elevernas inflytande successivt generellt ökar under deras utbildning. Lärarna ger främst eleverna ett inflytande genom att de låter eleverna vara delaktiga kring arbetsformer under vissa lektionsmoment. Däremot är det endast enskilda lärare som har strategier för hur de låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen. Rektorn har identifierat att elevernas delaktighet behöver öka och mer specifikt för att

öka pojkarnas motivation i skolarbetet. Dock finns ännu inget beslut om hur de ska arbeta för att utveckla detta arbete. Eleverna ges dessutom få möjligheter att utvärdera hur de upplever undervisningens genomförande. Det saknas såväl en systematik som varierade metoder där eleverna får möjlighet att delge sina synpunkter i undervisningen för respektive lärare eller i olika ämnen. Skolinspektionen har visserligen valt att inte lyfta fram elevernas delaktighet i undervisningen som ett utvecklingsområde men vill påpeka vikten av att rektorn fullföljer det planerade utvecklingsarbetet. Rektorn kan med fördel leda ett sådant arbete tillsammans med lärarna för att kunna utarbeta strategier och metoder i syfte att eleverna ska kunna få ett reellt och ökat inflytande med stigande ålder och i all undervisning.

Lärarna ger eleverna olika typer av uppgifter där de ofta får möjlighet att reflektera utan ett givet svar. Till exempel låter lärarna vid upprepade tillfällen under Skolinspektionens observationer eleverna utveckla sina resonemang och hur de har tänkt kring en uppgift eller ett svar. Som tidigare beskrivits möter eleverna en undervisning där det finns en variation avseende om lärarna presenterar vad de ska lära sig eller syftet på lektionerna eller dess arbetsmoment. Detta får också till följd att det på motsvarande sätt finns en variation mellan olika lärare om eleverna ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningen behöver utformas så att inte bara lektionens innehåll tydliggörs för eleverna utan även vad de ska lära sig och vad de olika momenten/aktiviteterna syftar till. Lärarna behöver även planera sin undervisning så att den innehåller en sammanfattande avslutning.

Granskningen visar att även om undervisningen i vissa delar är tydligt strukturerad så behöver den utvecklas ytterligare. Exempelvis arbetar lärarna med att skapa förutsägbarhet för eleverna genom att tydliggöra dagens struktur. I samband med att lärare går igenom dagen berättar de också kort vad de ska arbeta med vid respektive lektion. Även om lärarna som regel inledningsvis ger eleverna en introduktion i ett arbetsområde, och avslutningsvis summerar arbetsområdet saknas detta under enskilda lektionerna. Undervisningens syfte är därmed inte alltid tydligt för eleverna och lektionerna innehåller sällan ett avslutande moment där exempelvis lektionens innehåll sammanfattas eller där eleverna får möjlighet att reflektera vad de lärt sig.

Enligt skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa

förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. En viktig del i en undervisning som är välstrukturerad och organiserad är att läraren ser till att det finns en struktur på lektionerna, som innefattar introduktion, genomförande och en uppföljande avslutning.³ Varje lektion behöver få en avslutning. Syftet med avslutningen är att läraren i sammanfattar undervisningens olika delar och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen eller arbetsområdet för att innehållet ska uppfattas som meningsfullt för eleverna och för att eleverna ska vara medvetna om var de befinner sig i sitt lärande.⁴

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn och lärarna fortsätter utveckla arbetet med att strukturera undervisningen så att lektionerna innehåller en tydlig introduktion och en sammanfattande avslutning. Hur undervisningen struktureras i sin inledning och avslutning kan variera, både mellan lärare och från gång till gång. En lärares introduktion under en lektion skiljer sig givetvis åt beroende på om lektionen innebär en start av ett nytt arbetsområde eller om lektionen befinner sig mitt i ett arbetsområde. Någon form av introduktion inför varje lektionsstart behövs dock för att tydliggöra för eleverna vad de förväntas lära sig under lektionen, det kan också underlätta för dem att bli motiverade att arbeta under lektionen.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Trygghet

Det finns ett aktivt och medvetet arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna. Skolan kartlägger på olika sätt elevernas upplevda trygghet. Exempelvis genom att eleverna besvarar en terminsvis trivselenkät, uppföljning av kränkingsanmälningar

³ Wiliam, D. (2019) Att följa lärande – formativ bedömning i praktiken, Lund: Studentlitteratur; Håkansson & Sundberg 2020.

⁴ William 2019; Håkansson & Sundberg 2020.

samt genom en så kallad lärmiljörond för att kunna identifiera platser där eleverna riskerar att känna sig mindre trygga. I uppföljningarna har skolan identifierat förbättringsområden för att öka eleverna trygghet och rektorn har också beslutat om åtgärder. Ett exempel på detta är att rektorn under föregående läsår identifierade och vidtog åtgärder när eleverna upplevde en större otrygghet i samband med att de hade undervisning på annan skola än Mellegården skola F-6.

Det bedrivs också ett förebyggande trygghetsarbete på skolan. Till exempel har personalen haft en utvecklingsinsats i syfte att skapa ett gemensamt förhållningssätt kring bemötandefrågor gentemot eleverna och som också används och genomsyrar verksamheten. Elevhälsan har också planerat insatser för att stödja lärarna att genomföra främjande aktiviteter med syfte att förstärka tryggheten. Ett ytterligare exempel är en satsning på en socialpedagog som bedriver ett elevnära socialt arbete. I de fall det förekommer kränkningar finns det tydliga rutiner för hur dessa ska hanteras.

Studiero

Lärarna använder sig inte av gemensamma förhållningssätt eller strategier kopplat till studiero utan varje lärare utformar själv strategier för att skapa studiero i sin undervisning. Av såväl observationer och intervjuer framgår också tydliga exempel på att det fortfarande finns elever på skolan som inte upplever att de har tillräcklig studiero trots beslutade insatser. Lärarna har visserligen forum och har också samtalat om gemensamma insatser för att främja en god studiero och det framkommer också exempel på gemensamt beslutade insatser. Däremot finns en osäkerhet och en otydlighet bland lärarkollegiet vad som är gemensamt beslutat. Exempelvis har inte nyanställda lärare introducerats kring om dessa beslutade insatser. Ett ytterligare exempel på att det saknas gemensamma förhållningssätt i syfte att skapa studiero visar sig även då samtliga undervisande lärare inte ges möjlighet att diskutera detta med övriga kollegiet. Detta då lärare som inte är anställda på Mellegården skola F-6 inte deltar i några gemensamma forum med övriga kollegiet, vilket beskrivits tidigare under området *Rektors ledarskap*.

Elevernas studiero följs regelbundet upp genom till exempel terminsvisa enkätundersökningar som samt genom att rektorn, elevhälsan och lärare har klassvisa avstämningar där studiero ingår. Av skolans egna uppföljningar framgår också att det finns en variation mellan de olika klasserna kring hur eleverna upplever sin studiero. Utifrån dessa uppföljningar vidtar rektorn visserligen åtgärdande insatser som till exempel att fördela personella resurser eller att elevhälsan genomför stödjande insatser. Men även om det finns sådana beslutade insatser att förbättra studieron i de aktuella

klasserna framgår exempel på att dessa inte alltid efterlevs av lärare eller att det ger avsedd effekt i den meningen att eleverna upplever en förbättrad studiero.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar ett samlat arbete gällande strategier och förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen.

Det finns visserligen ett medvetet arbete med att följa upp studieron och att vidta åtgärder för att förbättra densamma. Men då det saknas en samsyn och en tydlighet kring hur gemensamma arbets- och förhållningssätt ska tillämpas av lärarna finns risk att det förebyggande arbetet med att skapa studiero försvåras. Det framgår också av såväl skolans egna uppföljningar som av granskningen att det finns en variation om och i vilken omfattning eleverna i de olika klasserna har en studiero på sina lektioner.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Det är skolans och ytterst rektorns ansvar att skapa en sådan skolmiljö.

I en rapport där Skolinspektionens genomförde en kvalitetsgranskning av skolors arbete för att skapa studiero framkommer även att studiero främjas av tydliga lektionsstrukturer och ett tydligt ledarskap i klassrummet. För att åstadkomma ett effektivt arbete och för att ytterligare öka kvaliteten i det förebyggande arbetet kring studiero behöver rektorn tydligare leda och följa upp arbetet med ett gemensamt förhållningssätt. För att skapa en miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero krävs att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om sådana gemensamma strategier och förhållningssätt.⁵

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar gemensamma förhållningssätt och strategier i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero. På en övergripande enhetsnivå kan ett av målen vara att det ska finnas gemensamma förhållningssätt kring studiero som omfattas av alla. Rektorn behöver också följa upp att dessa efterlevs. Skolinspektionen vill i sammanhanget även

⁵ Skolinspektionen (2016c) Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också, Stockholm: Skolinspektionen, ss. 5.7.16

påpeka vikten av att samtliga undervisande lärare är väl införstådda i skolans gemensamma arbete kring att skapa och upprätthålla studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Rektorn skapar inte förutsättningar för att lärarna ska kunna samverka avseende bedömning och betygssättning. Lärarna ges visserligen möjlighet att sambedöma de nationella proven med lärare från andra skolenheter men däremot saknas några gemensamma diskussioner vad det konkret innebär att resultaten på nationella prov särskilt ska beaktas vid betygssättningen. Lärarna har också genom en kommun-gemensam insats i samband med implementeringen av den nya läroplanen träffat kollegor från andra skolenheter. Lärarna har hittills kunnat delta i ett ämne och då har betyg och bedömning varit en av aspekterna under dessa ämnesträffar. I övrigt saknas en struktur för hur lärarna på Mellegården skola F-6 ska samverka med varandra kring frågor kopplat till betyg och bedömning. Istället är det upp till respektive lärare att samverka med sina kollegor när de själva har ett sådant behov och till exempel när de är tveksamma hur de ska bedöma enskilda elever.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Rektorn följer upp och analyserar lärarnas omdömen utifrån ett likvärdighets-perspektiv i mycket begränsad omfattning. Rektorn tar förvisso upp det perspektivet tillsammans med lärarna i samband med de regelbundna uppföljningarna av respektive elevs omdömen. Rektorn och lärarna tittar då på elevernas omdömen i de olika ämnena och samtalar om vad eventuella skillnader beror på. Däremot genomför rektorn inga jämförelser och eventuella orsaksanalyser kring eventuella skillnader som exempelvis över tid eller mellan lärare, ämnen eller årskurser i ett likvärdighetssyfte. Lärarna har heller inte varit delaktiga i några samtal om det finns några eventuella omotiverade avvikelser kring lärarnas omdömen eller betygssättning. Skolinspektionen har visserligen inte valt att skriva ett utvecklingsområde inom detta område men vill

poängtera vikten av att rektorn breddar sin uppföljning så att den även omfattar lärarnas omdömen och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att regelbundet samverka med varandra när de gör sina bedömningar och för att de ska kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Lärarna saknar goda förutsättningar att samverka kring bedömningsfrågor och kvalitetssäkring av sina omdömen och betyg. Då den samverkan som finns mellan lärarna i begränsad omfattning sker på ett strukturerat sätt finns en risk att lärare utvecklar egna "måttstockar" för sina bedömningar. Exempelvis saknas ett gemensamt arbete med att tolka och konkretisera betygs-kriterier/kriterier för bedömning av kunskaper i de olika ämnena för respektive årskurs. Arbetet med att kunna kvalitets-säkra omdömen och betyg försvåras ytterligare då lärarna på Mellegården skola F-6 inte har några årskurskollegor samt dessutom i flera fall undervisar i ämnen de inte är behöriga i.

Alla elever har rätt att bli bedömda på samma grunder oavsett vilken skola de gått på eller vilka lärare som gjort bedömningarna. Det ligger i lärarens profession att bedöma var eleven befinner sig i relation till de nationella kriterierna. Lärarna behöver därför ges möjlighet att gemensamt med kollegor tolka betygs-kriterierna och kriterierna för bedömning av kunskaper i relation till respektive årskurs samt ämnets syfte och centrala innehåll. Det stärker även lärarnas samsyn kring hur underlag från bedömnings-situationer kan utvärderas allsidigt vid betygssättningen. Likvärdigheten i detta arbete är viktig och då inte enbart i samband med betygssättning utan även vid bedömningar som lärarna behöver göra i icke-betygssättande årskurser.⁶ Skolverket lyfter också fram sambedömning som ett betydelsefullt redskap för att kunna skapa likvärdighet. Det finns faktorer som har visat sig gynna god sambedömning. En sådan faktor är tydlig struktur för själva sambedömningssituationen (exempelvis fasta tider, lokaler och arbetsgång) och ett tydligt ledarskap i sambedömningsgrupperna som håller ihop diskussionerna. Rektorn har en betydelsefull roll för att skapa förut-sättningar för en sådan tydlig struktur.⁷

⁶ Skolverkets allmänna Råd och betygssättning s.22

⁷ Skolverket (2013) Stödmaterial, Sambedömning i skolan – exempel och forskning

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapa förutsättningar för lärarna att regelbundet kunna samverka kring bedömningar samt i syfte att kalibrera och kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Detta bör ske med tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation. Arbetet behöver i första hand inrikta sig på att lärarna tillsammans tolkar de nationella kriterierna för bedömning i respektive årskurs samt ämnets syfte och centrala innehåll. Det är också viktigt att samtliga lärare som undervisar eleverna är delaktiga och involverade i arbetet. Lärarna behöver även ges möjlighet att samverka med lärare från andra skolor som har ansvar för samma årskurser och ämnen som de själva. Här behöver också huvudmannen säkerställa att rektorn har rätt förutsättningar, exempelvis genom att bistå rektorn med att organisera samarbetet med andra skolenheter för att skapa mötesplatser, såväl fysiska som digitala.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Enhetschef

Signerat av: Helena Boëthius

X Fredrik Nellemo

Föredragande

I handläggningen av ärendet har även Matilda Nordh och Matilda Yvede medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Tre gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett köns- tillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 5-6 september samt genomförde en intervju med rektorn den 8 september. Besöket genomfördes av Fredrik Nellemo och Matilda Nordh.

Mellegården skola F-6 i Strömstad kommun har enligt officiell statistik cirka 100 elever i årskurserna 1-6. Skolenheten leds av en rektor.

Bilaga 3: Formulär för huvudmannens redovisning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver organisera det pedagogiska arbetet så att alla lärare har förutsättningar att samverka. I detta ingår att försäkra sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2: Undervisningen behöver utformas så att inte bara lektionens innehåll tydliggörs för eleverna utan även vad de ska lära sig och vad de olika

momenten/aktiviteterna syftar till. Lärarna behöver även planera sin undervisning så att den innehåller en sammanfattande avslutning.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 3: Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar ett samlat arbete gällande strategier och förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 4: Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att regelbundet samverka med varandra när de gör sina bedömningar och för att de ska kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: